

Kraków na światowej liście dziedzictwa UNESCO.

Historia Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, bo tak brzmi jego pełna nazwa, jest niezwykle fascynująca, ale także burzliwa. Miasto, które po katastrofie najazdu tatarskiego zostało powołane do życia aktem lokacyjnym w 1257 r. w okresie średniowiecza stanowiło najważniejszy ośrodek miejski w Królestwie Polskim. Tu swoją siedzibę miał dwór książęcy, a następnie królewski, który oddziaływał na wszystkie aspekty życia codziennego w mieście. W Krakowie kwitło rzemiosło oraz wielki handel tranzytowy, ale także regionalny i lokalny. Tu powstał największy w Europie plac targowy, obecnie Rynek Główny. U stóp Wzgórza Wawelskiego znajdowała się Akademia – najstarszy uniwersytet na ziemiach polskich. Do Krakowa ściągała ludność pochodzenia niemieckiego, włoskiego czy nawet szkockiego, tworząc barwną, wielokulturową mozaikę.

Te wszystkie zjawiska i procesy z jego dziejów – szczególnie z okresu staropolskiego, który miał największy wpływ na kształt historycznego obszaru miasta – znalazły swoje odzwierciedlenie w samym wyglądzie zewnętrznym Starego Miasta – jego architekturze.

Jest ona na tyle unikatowa na skalę światową, że międzynarodowa organizacja zajmująca się ochroną dziedzictwa kulturowego o wyjątkowej wartości dla ludzkości – UNESCO wpisała krakowskie Stare Miasto na swoją prestiżową listę miejsc o takim właśnie charakterze. Wpis (i powstanie listy) miało miejsce na konwencji zorganizowanej w Waszyngtonie we wrześniu 1978 r. Tym samym Kraków – obok miasta Quito w Ekwadorze – stanowił pierwszy przykład zespołu miejskiego, który znalazł się na liście. Miało to swoje daleko idące pozytywne konsekwencje, ponieważ w latach 70. XIX w. stan świadomości dotyczący historycznych zabytków był na bardzo niskim poziomie, a wpis zwrócił uwagę na potrzebę ich rewaloryzacji i otoczenia wyjątkową opieką. Po wpisie UNESCO powstał Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, a następnie, na mocy uchwały Sejmu RP powołano Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa, który dzięki środkom z budżetu państwowego wspiera ich ochronę i konserwację.